

İNSANI CENNETE SOKAN ŞEYLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ عَبْدَانِ أَحَدُهُمَا يَخُونُكَ
وَيَكْذِبُكَ وَالْآخِرُ يَصْدُقُكَ وَلَا يَخُونُكَ أَيُّهُمَا
أَحَبُّ إِلَيْكَ فَكَذَلِكَ أَنْتُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ

(حم . طب . هب . والحكيم عن أبي الأوص عن أبيه)

RE. 68/1 (*Eraeyte lev kâne leke abdâni; ehadühümâ yehùnuke ve yekzibüke, ve'l-âhiru yasdukuke ve lâ yehùnuke; eyyühümâ ehabbü ileyke? Fekezâlike entüm inde rabbiküm.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

.....

a. İyi Huy ve Kötü Huy

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî, Beyhakî ve Hakîm-i Tirmizî, Ebü'l-Ahvas Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ عَبْدَانِ أَحَدُهُمَا يَخُونُكَ
وَيَكْذِبُكَ وَالْآخِرُ يَصْدُقُكَ وَلَا يَخُونُكَ أَيُّهُمَا
أَحَبُّ إِلَيْكَ فَكَذَلِكَ أَنْتُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ

(حم . طب . هب . والحكيم عن أبي الأحوص عن أبيه)

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.136, no:17267; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.IV, s.172, no:4703; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l- Mesânî*, c.II, s.451, no:1261; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.4501, no:17719; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.II, s.390, no:883; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.43; Ebü'l-Ahvas Rh.A'ten, o da babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.794, no:43151; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.187, no:3046.

RE. 68/1 (*Eraeyte lev kâne leke abdâni; ehadühümâ yehùnuke ve yekzibüke, ve'l-âhiru yasdukuke ve lâ yehùnuke; eyyühümâ ehabbü ileyke? Fekezâlike entüm inde rabbiküm.*)

(*Eraeyte lev kâne leke abdâni*) “Bana söyler misin; iki kölen olsa; (*ehadühümâ yehùnuke ve yekzibüke*) birisi sana hainlik etse ve yalan söylese; (*ve'l-âhiru yasdukuke ve lâ yehùnuke*) diğeri sana karşı doğru sözlü olsa ve hainlik etmese; (*eyyühümâ ehabbü ileyke*) hangisini seversin? (*Fekezâlike entüm inde rabbiküm*) İşte Rabbiniz indinde siz de böylesiniz.”

Bazı insanlar büyüklerine verdikleri sözü tutmağa çalışırlar da, orada hata ederse, kendisini ayıplarlar, ondan çekinir. Büyüğüne karşı verdiği sözü tutmamazlık edemez de küçüğüne karşı verdiği sözü ihmal eder. Bu onu hor görmenin, hakir görmenin, ona kıymet vermemenin yegâne alâmetidir.

Allah cümlemizi sâdıklardan eylesin...
Verdiğimiz sözü tutanlardan eylesin...

b. Ana ve Babanın Yerine Hacca Gitmek

Beyhakî, Hz. Sevde bint-i Zem’a RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

أَرَأَيْتَكَ لَوْ كَانَ عَلَىٰ أَبِيكَ دَيْنٌ فَقَضَيْتَهُ عَنْهُ قَبْلَ

مِنْكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَاللَّهُ أَرْحَمُ حُجَّ عَنْ أَبِيكَ

(ق . عن سودة بنت زمعة)

RE. 68/2 (*E raeyteke lev kâne alâ ebîke deynün, kadaytehû anhü kubile minke? Kàle: Neam. Kàle: Fa'llàhu erhamü, hucce an ebîke.*)

Rasûlüllah Efendimiz'e bir adam geldi:

“—Babam çok yaşlı bir kimse, haccetmeye gücü yetmez.” dedi.

Bunun üzerine Rasûlüllah Efendimiz şöyle buyurdu:

(*E raeyteke lev kâne alâ ebîke deynün, kadaytehû anhü kubile minke*) “Bana söyler misin; babanın bir borcu olsa, sen de onu ödese bu kabul edilir mi?”

(*Kàle: Neam*) Adam, “Evet.” dedi.

(*Kàle*) Rasûlüllah Efendimiz buyurdu ki:

(*Fa'llàhu erhamü*) “Allah senden daha merhametlidir. (*Hucce an ebîke*) Babanın yerine haccet!”

Daha önce de geçmişti.³ Birisi Cenâb-ı Peygamber'e:

“—Annemin yerine haccetsem olur mu?” dedi.

Cenab-ı Peygamber de:

“—Borcu olsaydı annenin, senden kabul olur muydu?” diye sordu.

“—Olurdu.” dedi.

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.429, no:27457; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.IV, s.329, no:8417; *Ahbâr-ı Mekke*, c.II, s.382, no:787; İbn-i Esir, *Üsdü'l- Gâbe*, c.I, s.1371; Hz. Sevde bint-i Zem'a RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.123, no:12332; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.187, no:3047.

³ RE. 67/12

“–Öyleyse annenin yerine haccet!” dedi.

Namaz borcu, oruç borcu vs. için iskat yaparız. Dini iyi bilmeyen birçok kimseler buna karşı çıkar, dil uzatırlar, soyuyorlar derler. “Yok yere paralarımızı alıyorlar, şu kadar alıyorlar, bu kadar alıyorlar.” diye bir sürü laf ederler.

İşte borçlu öldü, ne yapalım, bırakalım mı babamızı bu borç altında?

Hacca gidebiliyorsak, gideceğiz. Namazı kılmamış bu kadar sene, orucu tutmamış bu kadar sene, şu borcu var, bu borcu var... Buna karşı da fidyeler var. Meselâ oruç tutamadığı zaman, hasta oldu tutamadı; o günün fidyesini verecek. Kabul oluyor mu? Şüphesiz kabul oluyor.

Öyleyse, öldükten sonra da bu fidyeyi yine vermek lâzım! Sağlığında veriyorduk, şimdi öldü. Tutamadığı oruçları var, kılamadığı namazları var... Onun fidyesini verirsiniz, iskât-ı salâtı da verirsiniz, kurtulur o zavallı da...

Fidye çok mu? Bir gün için bir fıtra... Ne veriyorduk Ramazan’da fukaraya? Herkes beş lira, on lira, on beş lira, yirmi lira gibi bir gün karnını doyuracak kadar bir para veriyorduk. İşte bu parayı onun borcu kadar vereceğiz.

Borcu kadar para vermeğe gücümüz yetmez, çünkü beş sene, on sene oruç tutmamış. Belki yirmi sene, otuz sene tutmamış. Şu kadar fidye eder ki, onu vermek için çok zengin olmak lâzım!

Veremeyince ne yapalım, onu borçlu mu yatıracağız?

Ulemamıza Allah rahmet eylesin, bir kolaylık göstermişler. O kolaylıkla bir fakire veririz, alırız, veririz, alırız... Derken o borç tükenir. Ondan sonra, "Al, senin olsun!" deriz. Bu sayede babamızı, akrabamızı o borçtan kurtarmış oluruz.

Bunlara dil uzatmamalı! Çok bir şey de değil... İnsanlar safahat yerlerinde bir gecede binlerce lirayı harcar da, hiç acımaz da, ölmüş babası için birkaç bin lira iskati için verince kıyameti koparır. Allah kusurlarımızı affetsin...

Demek ki babamız haccetmeden ölürse, burada iki ihtimal var:

1. Babamız haccetmemiştir ama üzerine hac da farz olmamıştır. Fakirmiş demek ki. Borcu olmadığı halde vefat ederse, ona bir şey lâzım gelmez.

Ama teberrüken yaparsak... Babamızın borcu yok idi ama bize Allah imkân verdi, bizde var. Binaen aleyh şimdi biz babamızın namına bir hac yaparsak, bizi de Allah mahrum etmez. Sen bu haccın sevabını babana bağışladın ama aynı sevaptan eksiksiz olarak sana da var!

Ama hali vakti yerindeydi, hacca gidemedi öldü. Bu sefer farz olmuştur. Ya kendin gideceksin daha önce hac yapmışsan; ya da bir hacceden kimseyi vekil olarak göndereceksin. Onu kabrinde borçlu olarak yatırmayacaksın.

c. Faizin En Şiddetlisi

Buhârî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَرْبَى الرَّبَا إِسْطَالَةَ الْمَرْءِ فِي عِرْضِ

أَخِيهِ الْمُسْلِمِ بِغَيْرِ حَقِّ

(خ. فى التاريخ عن عائشة؛ خ. عن أبى هريرة)

RE. 68/3 (*Erbe'r-ribe'stitâletü'l-mer'i fî ırdı ahîhi'l-müslimi, bi- gayri hakkın.*) “Ribânın en şiddetlisi, müslüman kardeşinin ırzı hususunda insanın haksız olarak onu tahkir etmesidir.”

Bunu da öğrenemiyoruz. Bunu da öğreneceğimiz yok gibi geliyor. Allah kusurlarımızı affetsin... Birçok şeyleri bilmek para etmiyor, bilgiyi tatbik etmek lâzım! Bilgi tatbik edilmedikçe zayıttan sayılır.

Ribâ, fâiz... Akşam vaiz efendi, faiz hakkında konuşurken dedi ki:

“—Kıyamet gününde faiz yiyenlerin karınları kocaman, evler gibi, odalar gibi büyük olacak dedi. İçerisinde yılanlar, ejderhalar kaynar

⁴ Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.109, no:2374; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.221, no:1264; İbn-Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXII, s.295; Saîd ibn-i Zeyd Rh.A'ten.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.395, no:5522; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.384, no:7784; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.259; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.592, no:8059; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.248, no:3129.

bir şekilde görülecek ve bağırsakları da sürüklenecek yerlerde ve çığnenecek halkın ayakları altında...”

Ahiretteki azapları bu şekilde olacakken, bugün faiz yemeyen kimseyi bulmak da çok zor... Hatta,

“—Hocaefendi faiz haramdır ama, ne yapalım, bugün faiz olmadan işimiz yürümüyor.” diyen başka; bir de “Faizsiz iş yürümez!” diyen o da başka...

Faizi inkâr ediyor, faizsiz olmaz diyor. Hatta faizi kaldıracamız diyenlere de büyük taarruzlar, hücumlar oldu. Hele tüccarlar kıyameti kopardılar:

“—Bizim fabrikaları kapatalım mı?” gibilerden. Sen fabrikanı kapatma, orası bize ait değil ama, ahiretteki hesabını da iyi bil! Bu faizin günah cihetinden daha büyüğü var. Nedir o?

(*Erbe'r-ribe'stitâletü'l-mer'i fî ırdı ahîhi'l-müslimi*) “Bir müslüman kardeşinin ırzı hakkında, ırzı aleyhinde dil uzatmak. Onu zemmetmek, yermek, hakir görmek, aleyhinde konuşmak faizin daha faizi... (*Bi-gayri hak*) Haksız olarıktan dil uzatıyor.”

Bunlar daima olagelen şeylerdir. Bir de bunu; “—Şundan işittim, öyle dedi.” demek kat'iyyen caiz değildir.

“—Gözünle gördün mü?”

“—Görmedim, filanca söyledi.”

“—Sen filancanın sözüne nasıl itibar ediyorsun?”

Allah muhafaza etsin...

Onun için ırz, maldan daha mukaddestir. İnsanın elinden malını almak ne kadar çirkinse, onun ırzına karşı olan tasallut ondan daha çirkindir.

d. Müslümanın İrzına Dil Uzatmak

Abdü'r-rezzak ve Beyhakî, Amr ibn-i Osman Rh.A'ten rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَرَبَى الرَّبَّ شَتْمُ الْعَرَاضِ وَأَشَدُّ الشَّتْمِ
الْهَجَاءُ وَالرَّوَايَةُ أَحَدُ الشَّاتِمِينَ

(عب. هب. عن عمرو بن عثمان مرسالا)

RE. 68/4 (*Erbe'r-ribâ şetmü'l-a'râdi, ve eşeddü'ş-şetmi'lhicâü, ve'r-rivâyetü ehadü'ş-şâtımeyni.*)

(*Erbe'r-ribâ şetmü'l-a'râdi*) “Ribânın en şiddetlisi, ırz hakkında söz söylemek, (ve eşeddü'ş-şetmi'lhicâü) bunların en şiddetlisi de hiciv'dir. (Ve'r-rivâyetü ehadü'ş-şâtımeyni) ‘Filanca filanca hakkında şöyle demiş’ dese, o da onlardandır.”

⁵ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.241, no:20917; Abdü'r-rezzak, *Musannef*, c.XI, s.176, no:20252; Ma'mer ibn-i Râşid, c.III, s.604, no:8128; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.277, no:5092; Muhammed ibn-i Abdullah ibn-i Amr ibn-i Osman Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.600, no:8105; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.248, no:3130.

Bu bilhassa sarhoşlarda çok olur. Bu sarhoşluğu adet edinen insanlar bu çirkin sözlere alıştıkları için, sarhoş olmadıkları zamanlarda da aynı şekilde konuşurlar.

Bunun en şiddetlisi hicivdir. Şiirle onu zemetmeye çalışmaktır. Bir dil ile söylemek var, bir de yazı ile onu yazıp da, şiirle onu herkese duyurmak, o daha beterdir.

Onun için bazı büyükler, eski zamanın şairlerine çok para verirlermiş. Birisine sormuşlar:

“—Neden bu parayı veriyorsun, yazık değil mi?”

“—Allah bunların şerrinden muhafaza etsin diye...” demiş. “Bunların dilinden kurtulmak için bu parayı vermekten başka çare yok... Bu parayı vermediğin vakitte seni yerin dibine batırırlar alemin arasında...” demiş.

İstediklerini göklere çıkarırlar, istemediklerini yerin dibine batırırlar. Alt tarafı para... Parayı kimden koparıyorsa, onu metheder. Kimin arabasına binerse, onu metheder. Binemediklerini de zemmeder.

O şairlerin sözlerine hiç itibar edilmez, çünkü doğru söylemezler; ancak Allah'tan korkanlar, imanlılar müstesnâ...

e. Münafığın Alâmetleri

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî ve Neseî, Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ
كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْ
النِّفَاقِ حَتَّى يَدَعَهَا إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا
وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ

(حم.خ.م.د.ت.ن. عن ابن عمرو)

RE. 68/5 (*Erbaun men künne fîh, kâne münâfikan hâlisân, ve men kânet fîhi hasletün minhünne, kânet fihi hasletün mine'nifâk, hattâ yedeahâ: İzâ haddese kezebe, ve izâ vaade ahlefe, ve izâ âhede gadera, ve izâ hâsame fecera.*)

(*Erbaun men künne fîh*) “Dört şey vardır ki kimde bulunursa, (*kâne münâfikan hâlisân*) o halis münaфіktır. Yâni katkısız münaфіktır. (*Ve men kânet fîhi hasletün minhünne*) Eğer bu dörtten biri varsa, (*kânet fihi hasletün mine'nifâk*) münaфіklıktan bir hissesi vardır. İki varsa, iki hissesi vardır... (*Hattâ yedeahâ*) Bu dördü bırakıncaya kadar münaфіklıktan kurtulamaz.”

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.59, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.190, no:88; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.489, no:254; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.230, no:18625; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.77, no:4352; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.19, no:1081; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.30, no:40; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Şimdi kendimizi tartalım, teraziye koyalım! Hepimizin içinde var, hepimizin de yapamadığı şeyler...

1. (*İzâ haddese kezebe*) “Konuşurken yalan söyler.”

Bu küçüklükten alışılan bir kötü huydur, büyüdükçe de bırakamaz. Onun için daha küçük yaştan itibaren dilini doğruya alıştırmalı!

Şöyle bir şey duydum: Dış memleketlerde bir çocuk okuyormuş. Orada tramvaylarda bilet yokmuş, bir kutu varmış. Tramvaya binen kutuya parayı atar geçermiş. Bu bizim açığöz atmamış parayı... Oradakiler bunun para atmadığını görmüşler, kimliğini öğrenip okuduğu okulun müdürüne haber vermişler.

Müdür çağırmış:

“—Hadi oğlum, pılını pırtını topa, aleyhinde yazı yazmadan çık git buradan!” demiş.

“—Aman efendim, benim kusurum ne idi?” demiş.

Tramvaya parasız bindi diye okuldan atmışlar.

Orada bir okulda, hoca talebelere yalanı anlatmak istemiş. Anlatacak kelime bulamıyormuş. Çünkü yalanı hiç duymamışlar, bilmiyorlarmış. Anlatmak için çok müşkilat çekmiş.

2. (*Ve izâ vaade ahlefe*) “Vaad ettiği zaman sözünde durmaz.” Va'd ediyor:

“—Seninle filân yerde buluşalım!” diyor.

“—Şu kadar ücretle ben sana filan yeri veririm!” diyor. Sonra va’dini yapmıyor.

3. (*Ve izâ àhede gadera*) “Anlaşma yaptığı zaman, ahdine riayet etmez.”

Ticarette olsun, ziraatte olsun, herhangi bir işte anlaşma yapılıyor.

“—Sen bu evi bana yaparsan, ben de sana şu kadar ücret veririm.” diyor meselâ...

“—Ben sana bu fiata veririm ama, senden şu şekilde bir bina isterim!” diyor, anlaşılıyorlar.

Adam anlaşmaya uymadan, telleyip, pullayıp evi vermek istiyor. Adam diyor ki:

“—Seninle şöyle bir anlaşmamız var; bunların bunların da olması gerekiyordu. Sen bunları yapmadan bunu bana vermeye çalışıyorsun!”

O da itiraz ediyor, daha fazla para kazanmak için, hile yoluyla, “Ben bunları yapmak mecburiyetinde değilim!” diyor.

4. (*Ve izâ hàsame fecera*) “Kavga edince haktan bâtıla sapar.”

Darılmışlar birbirlerine, kavga ediyorlar. Fena söz söylüyor arkadaşının aleyhinde... Gerek yüzüne karşı, gerek arkasından; o da câiz değil...

Onun için bunlar münafıklık alâmetleridir:

1. Konuşurken yalan söylemek.
2. Va’dinde durmamak.
3. Ahdini yerine getirmemek.
4. Döğüşünce haktan ayrılıp arkadaşının aleyhinde konuşmak.

Alla cümlemizi bu kötü huylardan muhafaza eylesin...

f. Dünyalara Değer Dört Özellik

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî, Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan; Taberânî, Abdullah ibn-i Amr RA'dan; İbn-i Adiy ve İbn-i Asâkir, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

أَرْبَعٌ إِذَا كُنَّ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ مَا فَاتَكَ مِنْ

الدُّنْيَا صِدْقُ الْحَدِيثِ وَحِفْظُ الْأَمَانَةِ

وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَعِفَّةٌ مَطْعَمٌ

(حم. طب. ك. هب. عن ابن عمر؛ طب. عن ابن عمرو؛ عد. كر. عن ابن عباس.)

RE. 68/6 (*Erbaun zâ künte fîke, felâ aleyke mâ fâteke mine'd- dünyâ: Sıdku'l-hadîsi, ve hıfzu'l-emâneti, ve husnü'l-hulûkı, ve iffetü mat'amin.*)

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.177, no:6652; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.IV, s.205, no:4801; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.257, no:6706; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.321, no:5257; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.161; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.858, no:45413; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.195, no:3055.

(*Erbaun zâ künte fîke*) “Dört şey sende olduktan sonra, (*felâ aleyke mâ fâteke mine'd-dünyâ*) dünyadan elde edemediğin, kaçırdığın şeylerden dolayı üzülme; dünyadan hiçbir şeyin olmasa da merak etme! O dört şey sana yeter:

1. (*Sıdku'l-hadîsi*) “Daima doğru konuşmak, doğru sözlü olmak.” Sözün doğru olursa, o sana yeter.

2. (*Ve hıfzu'l-emâneti*) “Emaneti muhafaza etmek.” Söz de bir emanettir. Paralar nasıl emanet ediliyorsa, sözler de birer emanettir.

3. (*Ve husnü'l-hulûkı*) “Ahlâkın güzel olması.” Bir de güzel ahlâk sahibi olacaksın.

4. (*Ve iffetü mat'amin*) “Helâl lokma yemek.” Yemek içmekte israftan kaçıp, helâl lokma yiyeceksin.

Akşam Mi'rac Gecesi idi. Allah kusurlarımızı affetsin... Bu üzerinde durulacak bir derstir. Senede bir kere gelir ama, büyük bir ders-i ibrettir.

Siz televizyonlarda hep seyrediyorsunuz; bu oyunlar münasebetiyle cambazlık yapan kimseler, ne hünerler yapıyorlar o direklerin üzerinde... Adam fııldak gibi dönüyor. Bu olacak şey değil ama insan çalışınca, muvaffak oluyor.

Binaen aleyh vücudunu böyle çalıştırırken, aklını, fikrini de, ruhunu da böyle çalıştırırsan, terbiye edersen, sen de Allah yolunda yükselirsin.

Mi'rac, yükselmek demek. Biz de kuşlar gibi uçacak değiliz. Fakat ahlâken güzelleştik miydi, en güzel bir insan oluruz. Etrafımıza da hayırlı oluruz, beşeriyete de hayırlı oluruz, herkese de hayırlı oluruz.

O ahlâk-ı haseneyi öğrenmek için tasavvufî ahlâk kitaplarını okumanızı çok rica edeceğim. Hem de tekrar tekrar okumanızı rica edeceğim. Bir kere okumak kâfi gelmiyor insana...

Vaazı dinliyoruz, ne kadar zabt edebiliyoruz? Hepsini zabt edebilmemiz mümkün değil... Fakat, elimizde kitap olunca, onu tekrar tekrar okuduk mu, içimize siner.

Ahlâkların başı hilim, tevâzû, semâhat vs. ne gibi şeyler olduğunu güzel güzel okumanızı, tekrar tekrar okumanızı rica edeceğim. Ki, o güzel huylar size de mâl olsun.

Dört şey sende olursa, korkma; dünyada hiçbir şeyin de olmasa, sen bahtiyar bir insansın!

Helâlden rızkın var, ahlâkın da güzel, emanete de riayet ediyorsun, doğru da söylüyorsun; sen tam mükemmel bir adamsın!

Ama dünyalığın yok, apartmanın yok, araban yok... Olmasın; bunlar yeter de artar sana...

g. Cahiliyeden Gelen Dört Alışkanlık

Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Hâkim, Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

أَرْبَعُ بَقِيْنَ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَيْسُوا
 بِتَارِكِيهَا الْفَخْرُ بِالْأَحْسَابِ وَالطَّعْنُ فِي
 الْأَنْسَابِ وَالْإِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ
 عَلَى الْمَيِّتِ وَإِنَّ النَّائِحَةَ إِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ
 الْمَوْتِ جَاءَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهَا سِرْبَالٌ
 مِنْ قَطْرَانَ وَدِرْعٌ مِنْ لَهَبِ النَّارِ

(حم . طب . ك . عن أبي مالك الأشعري)

RE. 68/7 (*Erbaun bakine fî ümmetî min emri'l-câhiliyyeti, leysû bi-târikihâ: El-fahru bi'l-ahsâb, ve't-ta'nü fi'l-ensâb, ve'l-istiskâü bi'n-nücûmi, ve'n-niyâhatü ale'l-meyyiti; ve inne'n-nâihate izâ lem tetüb kable'l-mevti, câet yevme'l-kiyâmeti aleyhâ sirbâlün katırâni, ve dir'un min lehebi'n-nâri*)

(*Erbaun bakine fî ümmetî min emri'l-câhiliyyeti*) “Ümmetimde dört şey vardır ki, onlar da cahiliyet devrinden bize devren gelmiştir. (*Leysû bi-târikihâ*) Onları bir türlü terk edemezler:

⁸ Müslim, *Sahîh*, c.V, s.8, no:1550; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.342, no:22954; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.148, no:1577; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.III, s.285, no:3425; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.63, no:6902; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.413, no:3143; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.94; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.390, no:12229; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

1. (*El-fahru bi'l-ahsâb*) “Soy soplâ öğünmek.”

Ben filanın oğluyum, ne yapıyorsun sen! Beni sen hor görme, fakirim ama filanın oğluyum!

Bu öğünme, fıtrat olarak herkeste olan bir şeydir, atılmıyor.

2. (*Ve't-ta'nü fi'l-ensâb*) “Soyu sopu kötölemek.”

Ötekisi de neseblere ta'nediyor. O da terk edilemeyen bir şey... En basiti, Hz. Ali ile Hz. Muaviye arasında olan hadiseye bugün hâlâ dil uzatmaktan bir türlü kendilerini kurtaramıyorlar. Neyine lazım senin; 1300 kûsür sene evvel olan bir hadiseyi ikide bir canlandıra canlandıra anlatmaktan eline ne geçiyor yanı? Onların vebali onlara ait, ne yaptısalar yapmışlar.

Onun için İmam Gazali'nin sözü hoşuma gider:

“—Onlar kılıçlarını kana buladıysalar, size ne oluyor ki dilinizi onların kanına buluyorsunuz?”

3. (*Ve'l-istiskâü bi'n-nücûmi*) “Yıldızlardan yağmur beklemek.”

Yıldızlara bakar, “Bu akşam yağmur yağacak!” der. Yahut “Kuraklık var!” der. Yıldızlardan istinbat ediyor.

4. (*Ve'n-niyâhatü ale'l-meyyiti*) “Ölüyü methederek ağlamak.”

Ölünün arkasından bağıra çağıra ağlıyor. Herkes yapmaz bunu ama bazı yapan aileler de bulunuyor, kendini bilmeyenlerden.

Ölünün arkasından böyle, onun geçmişlerini methederek, “Şöyle adamdı, böyle adamdı, şöyle cömertti, şöyle iyiydi...” demesi için hususi medhiyeciler tutarlarmış. Kabrine gider söylemiş, evinde söylemiş... İşte bu kötü bir adet... Bunu da bugün insanlar henüz bırakmış değiller. Şark taraflarında hâlâ mevcut olduğunu söylerler.

(*Ve inne'n-nâihate izâ lem tetüb kable'l-mevti*) Allah esirgeye, bunlar tevbe etmeden ölürlerse, (*câet yevme'l-kıyâmeti aleyhâ sirbâlün katırâni*) kıyamet gününde mahşer yerine katrandan bir şalvar, (*ve dir'un min lehebi'n-nâri*) ve ateşten bir gömlek ile gelecekler.

h. Allah Dört Kişiyeye Yardım Eder

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

أَرْبَعُ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمُ الْغَارِي
وَالْمُتَزَوِّجُ وَالْمُكَاتِبُ وَالْحَاجُّ

(حم . عن أبي هريرة)

RE. 68/8 (*Erbaun hakkun ale'llâhi avnühüm: El-gâzî, ve'l- mütezevvicü, ve'l-mükâtebü, ve'l-hâccü.*)

⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.858, no:43414; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.200, no:3061.

(*Erbaun hakkun ale'llâhi avnühüm*) “Dört kimseye Allah-u Teâlâ yardım eder:

1. (*El-gâzî*) “Harbe giden adamın yardımcısı Allah’tır.” Çoluğunu çocuğunu bırakıyor, harbe gidiyor; bunun yardımcısı Allah’tır.

2. (*Ve'l-mütezevvicü*) “Evlenen kimseye Allah yardım eder.” Evleniyor, parası da yetmiyor, şundan bundan da ödünç alıyor.

Allah onun da yardımcısıdır. Ona hayırlı işler ihsan eder, borcunu çabukça ödettirir, zengin bile olur.

3. (*Ve'l-mükâtebü*) *Mükâteb* dedikleri köledir. Bu devirde yok da o devirde hizmetkârıyla anlaşma yapıyor. “Ben seni azad ederim ama sen bana şu kadar para verirsen... O da tamam, ben de sana bunu öderim diyor. Birazını veriyor, birazını da takside bağlıyor Buna *mükâteb* diyorlar. Bunun da yardımcısı Allah’tır.

Cenab-ı Hak buna da imkânlar verir, borcunu öder, kurtulur, hürriyetine kavuşur.

(*Ve'l-hâccü*) “Hacca gidenin de yardımcısı Allah’tır.”

Dolu dolu günahlarla gider; gelirken bakarsın tertemiz, hiç günahsız döner.

i. Duası Kabul Edilen Dört Kişi

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

أَرْبَعُ دَعَوَاتٍ لَا تُرَدُّ دَعْوَةُ الْحَاجِّ حَتَّى يَرْجِعَ
وَدَعْوَةُ الْغَازِي حَتَّى يَصْدُرَ وَدَعْوَةُ الْمَرِيضِ
حَتَّى يَبْرَأَ وَدَعْوَةُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ
وَأَسْرَعُ هُوَ لِإِجَابَةِ دَعْوَةِ
الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 68/9 (*Erbau deavâtin lâ türeddü: Da'vetü'l-hàcci hattâ yercia, ve da'vetü'l-gâzî hattâ yasdura, ve da'vetü'l-marîdı hattâ yebree, ve da'vetü'l-ahi li-ahîhi bi-zahri'l-gaybi; ve esraü hâülâi'd- deavâti icâbeten, da'vetü'ahi li-âhîhi bi-zahri'l-gaybi.*)

(*Erbau deavâtin lâ türeddü*) Dört kişinin yaptığı dua kabul olunur, reddolunmaz:

1. (*Da'vetü'l-hàcci*) “Hacının yaptığı dua reddolunmaz, (*hattâ yercia*) evine dönünceye kadar.” İster burada ister orada dua etsin... Onun için biz hacıyı karşılamaya gideriz. Hacı evine girmeden evvel onun duasını alalım diye karşılama olur. Hacı evine döndükten sonra günahlara girer. O günahlara girmeden evvel onu karşılarız.

¹⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.97, no:3304; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.202, no3064.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْحَاجِّ وَلِمَنْ اسْتَغْفَرَ لَهُ الْحَاجُّ

(ك.ق. وابن خزيمة عن أبي هريرة)

RE: 185/7 (*Allàhümma'ğfir li'l-hâcci, ve li-meni'stağfera lehü'l- hâc*) “Allah’ım hacıyı affet, hacının affını istediğini de affet!”

(*Hattâ yercia*) “Evine dönünceye kadar...” Onun için evine girmeden önce karşılarız, duasını almaya çalışırız.

2. (*Ve da'vetü'l-gâzî*) Gazaya giden gazinin duası reddolunmaz. İster savaş esnasında olsun ister savaştan sonra olsun... (*Hattâ yasdura*) Evine dönünceye kadar, onun da duası makbuldür.

3. (*Ve da'vetü'l-marîdı*) “Hastanın da duası makbuldür, (*hattâ yebree*) iyi oluncaya kadar.”

Gidin, ziyaret edin, “Allah şifa versin!” deyin! “İnşallah geçecek, merak etme, şöyledir, böyledir.” deyin! Teselli edin! “Sen de benim için bir dua et de, Allah kusurlarımı affetsin!” deyin!

¹¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.609, no:1612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.261, no:10161; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.266, no:8594; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.477, no:4112; İbn-i Ebî Şiybi, *Musanef*, c.III, s.475, no:12801; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.499, no:2039; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.11; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.269, no:7223; Ebû Hüreyre RA'dan.

4. (Ve da'vetü'l-ahi li-ahîhi bi-zahri'l-gaybi) “Müslüman kardeşinin arkasından yapılan dua da makbuldür. (Ve esraü hâülâi'd- deavâti icâbeten) Bu dualar içinde en hızlı icabet edilen, (da'vetü'ahi li-âhîhi bi-zahri'l-gaybi) Müslümanın kardeşi için arkasından ettiği duadır.”

Müslüman kardeşi için dua ediyor, kendisi de mahrum kalmıyor, melek de onun için dua ediyor: “Yâ Rabbi, buna da o kadar ver!” diyor.

j. İnsanı Cennete Sokan Dört Şey

Hakîm-i Tirmizî, Ebû Hüreyre RA'dan, Deylemî de Hz. Osman RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ وَعَصَمَهُ

مِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ مَلَكَ نَفْسَهُ حِينَ يَرُغَبُ

وَحِينَ يَرْهَبُ وَحِينَ يَشْتَهِي وَحِينَ يَغْضَبُ

وَأَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ رَحْمَتَهُ

وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ مِنْ آوَى مَسْكِينًا وَرَجِمَ

الضَّعِيفَ وَرَفَّقَ بِالْمَمْلُوكِ

وَأَنْفَقَ عَلَى الْوَالِدَيْنِ

(الحكيم عن أبي هريرة، والديلمي عن عثمان)

RE. 68/10 (Erbaun men künne fîhi harramehu'llàhu ale'n-nâri, ve asamehû mine'ş-şeytâni: Men meleke nefsehû hîne yergabu, ve hîne yerhebü, ve hîne yeştehî, ve hîne yağdabü; ve erbaun men künne fîhi neşera'llàhu aleyhi rahmetehû, ve edhalehu'l-cenneti:Men âvâ miskînen, ve rahime'd-daîfe, ve rafeka bi'l- memlûki, ve enfaka ale'l-vâlideyni.)

(Erbaun men künne fîhi harramehu'llàhu ale'n-nâri,) “Dört şey vardır ki, bunu kim işlerse Allah-u Teâlâ ona cehennemi haram eder, cehennemin yüzünü görmez. (Ve asamehû mine'ş-şeytâni) Ve onu şeytandan korur.”

Şeytan denilen bir mahlûk var ya, gözümüzün görmediği, fenalıkları işleten, mikrobun bir eşi... Bugün kanser denilen hastalığın mikrobunu görüyor muyuz? Görmüyoruz ama yaptığı zararı görünce, “Ah!” diyoruz.

Şeytanın da bize yaptığı zararlar var... Bizi haramlara, günahlara sevk eder, o işleri yaptırır. Mikrop nasıl gözümüze görünmüyorsa, şeytan da görünmez. Ama Allah diyor ki:

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

(النحل: ٩٨)

¹² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.1, s.371, no:1498; Hz. Osman ibn-i Affan RA'dan.

(*Ve izâ kara'te'l-kur'âne fe'steiz bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm*) “Kur'an-ı Kerim okuduğun zaman, racîm olan şeytandan Allah'a sığın!” (Nahl, 16/98)

Onun için racîm olan, mel'un olan şeytandan Allah'a sığınıyoruz.

Bu dört şey kimde olursa, Allah onu cehennemden korur, ateş ona elleşemez. Şeytan da ona bir şey yapamaz.

1. (*Men meleke nefsehû hîne yergabü*) “Nefsine mâlik olan, nefsine sahip olan. Bir fenalık yapmak istiyor ama nefsine sahip oluyor, hâkim oluyor, inad ediyor, yapmıyor.”

2. (*Ve hîne yerhebü*) “Nefsi kötülüğe sevk ediyor, kötü yere götürecektir; düşünüyor, ‘Ben yapamam!’ diyor, yapmıyor.”

3. (*Ve hîne yeştehî*) “Bir de iştihası var, meselâ içki içmek istiyor. Nefsi diyor ki: ‘Olmaz, haramdır, günahdır!’ Onu da bırakıyor.”

4. (*Ve hîne yağdabü*) “Kızmış, birisine vuracak; nefsi, ‘Otur bakalım, ağır ol, sabırlı ol!’ diyor, gazabını da yeniyor.”

Sevdiklerini ve korktuklarını işlemiyor, şehvet ve gazabına hâkim oluyor.

Gazab hakkında Gazalî buyuruyor ki:

“—Gazab o kadar kötü bir şeydir ki, çocuklar top oynuyorlar ya, o ona atıyor, o ona atıyor. Şeytan da gazaplanan insanla tıpkı böyle oynar. Onu kızdırır; ya hapse attırır, ya mezara sokar.”

(*Ve erbaun men künne fîhi*) Yine şu dört şey de kimin üzerinde olursa, (*neşera'llàhu aleyhi rahmetehû*) Allah-u Teâlâ ona rahmetini yayar, (*ve edhalehu'l-cenneti*) ve onu cennetine koyar:

1. (*Men âvâ miskînen*) Evsiz barksız bir miskine barınak temin ediyor, bir odacık veriyor; “Gel sen de şurada barın!” diyor, ona bir mesken gösteriyor.

Allah hepimize merhametler ihsân buyursun... Şu kadar apartman vardır memlekette, bunların hiçbirinin misafirhanesi yoktur. Evine misafir gelse ona bile razı olmazlar. Halbuki evlerin zekâtı olarak bir misafirhanenin yapılması şarttır. On tane daire var; ne olur, bir daireni de misafirhane yap! Müslümanlardan bazı fakir kimseleri, garipleri barındır orada...

2. (*Ve rahime'd-daîfe*) Zayıf insanlara da acırsa...

3. (*Ve rafeka bi'l-memlûki*) Kölelere de rıfk ile muamele ediyor. Bu benim kölemdir, uşağımdır diye hor görüp, hakir görüp ezmiyor.

4. (*Ve enfaka ale'l-vâlideyni*) Bir de ana babasına karşı infakta bulunuyor. Ana baba zengin de olabilir, fakir de olabilir. Zengin olsun fakir olsun, onlara infak insanın cennete girmesine sebep olur. Çünkü hayır herkesi sevindirir. Kime ikram edersen et, onun içinde bir sevinç hasıl olur. O sevinçten dolayı, Allah-u Teâlâ o sevince sebep olanı da cennetine koyar. “Sen benim kulumu sevindirdin, cennet de senin olsun!” der.

k. Dünyanın ve Ahiretin Hayrı Olan Dört Şey

Taberânî ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لِسَانٌ ذَاكِرٌ وَقَلْبٌ شَاكِرٌ وَبَدَنٌ
عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرٌ وَزَوْجَةٌ لَا تَبْغِيهِ خَوْفًا فِي
نَفْسِهَا وَلَا مَالِهِ تُعِينُ أَحَدَكُمْ عَلَى دِينِهِ

(طب . هب . عن ابن عباس)

RE. 68/11 (*Erbaun men u'tiyehünne, fekad u'tiye hayre'd-dünyâ ve'l-âhireti: Lisânün zâkirun, ve kalbün şâkirun, ve bedenün ale'l-belâi sâbirun, ve zevcetün lâ tebgîhi havfen fî nefsihâ velâ mâlihî, tuînü ehadüküm alâ dînihî.*)

(*Erbaun men u'tiyehünne*) “Dört şey kime verilmişse, (*fekad u'tiye hayre'd-dünyâ ve'l-âhireti*) dünya ve ahiret hayırları ona verilmiştir:

¹³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.134, no:11275; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.179, no:7212; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.104, no:4429; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.370, no:1495; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.502, no:7437; Abdü'r-rezzak, *Musannef*, c.XI, s.304, no:20606; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

1. (*Lisânün zâkirun*) Bir dili var, zikirle meşgul oluyor; “Allah... Allah...” diyor, “*Lâ ilâhe illa’llâh*” diyor.

Allah bize bir ömür vermiş, o ömrün bir dakikası, bir saniyesi boşa gitti mi en büyük zayıttır. Evin yanmış, malın gitmiş, çoluğun çocuğun gitmiş, hiçbir şeyin kalmamış; o ne kadar acıdır, bir saniyelik ömrün boşa gitmesi ondan daha acıdır. Çünkü evin telâfisi mümkün, insanların telâfisi mümkün... Hayvanların telâfisi mümkün... Bakarsın Allah daha iyisini verir, daha çoğunu verir.

Allah esirgeye, yangınlar oluyor meselâ, bir zaman sonra bakıyorsun, daha bir ferah hayata erişmiş adam, daha güzel olmuş, unutmuş acılarını... Ama kaçan ömrün telâfisi mümkün değil...

Onun için ömrü, ele gelen fırsatı kaçırmamak, boş laflarla, mâlâyâni sözlerle vakti geçirmemek lâzım! O televizyonlar da ömrün hırsızlarıdır. Televizyon; Türkçe adı, ömür hırsızı...

Çünkü ona bakarken saatler geçiyor, Allah, Peygamber unutuluyor, ibadet vakitleri geçiyor, “Sonra kılarım!” diyor. Ondan sonra uykusu geliyor, kafası şişiyor, sonra da kılamıyor.

Televizyon fena bir şey değil, güzel bir şey ama, güzel dersler verirse bize, ibretler verirse, ondan istifade ederiz. Yoksa o çıplakları seyrederseniz, onların çeşitli çirkinliklerini seyrederseniz; ne gönül kalır, ne hayır kalır. Çoluk çocuk da ona alıştı mıydı, ondan sonra seni kat’iyyen rahat bırakmazlar:

“—Hadi baba... Hadi baba... Hadi baba...”

En büyük nimet Allah-u Teâlâ'nın zikridir. Her sermayeden daha kıymetlidir.

“—Şurada otursan da bir saat Allah desen...”

“—Ooo Hoca efendi, bir saat oturulur da Allah denir mi?”

“—Bir saat Kur'an oku!”

“—Ooo olur mu, bu kadar işlerin arasında?..”

Ama o televizyonun başında veya radyonun başında saatlerce oturur.

2. (*Ve kalbün şâkirun*) “Bir gönül var, Allah-u Teâlâ'nın verdiğiine şükrediyor.” Az veya çok ne verdiyse... Yiyebiliyorsun ya, içebiliyorsun ya, sağsın ya; bu büyük bir nimettir. Buna da şükür lâzım!

3. (*Ve bedenün ale'l-belâi sâbirun*) “Vücuda gelen belâlara, musibetlere sabretmek.” Onların da mükâfaatı ayrı ayrı...

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(الأنفال: ٤٦)

(*Inna'llâhe maa's-sâbirîn*) “Allah sabredenlerle beraberdir.” (Enfal, 8/46) diyerek Cenâb-ı Hak sabırlıları övüyor,

4. (*Ve zevcetün lâ tebgîhi havfen fî nefsihâ velâ mâlihî*) Bir hanım ki efendisine hiç hıyanet etmiyor; ne malında, ne nefsinde... Efendisine karşı mutî, sâliha bir hanım. (*Tuînü ehadüküm alâ dînihî*) Bir de dininde kocasına yardımcı oluyor.

“—Kalk bakalım efendi, namaz kılalım!” der.

Çamaşırımızı yıkar, üstümüzü başımızı temizler, yemeğimizi hazırlar. Yardımcı olur bize...

O olmasa, biz kendimiz yapmak mecburiyetinde kalacağız, o da zor gelir bize... Peynir ekmekle olsun deriz ama, her zaman peynir ekmekle oruç tutulmaz. Genç adam tutar da ihtiyar tutamaz.

Onun için, birincisi (*lisânün zâkir*) demişti. Dili dâimâ Allah'ın zikriyle meşgul oluyor.

Zikir iki türlü olur: Bir sesli olarak, “Allah... Allah... Allah... *Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah...*” deriz. Bir de ses çıkarmadan gönülle Allah-u Teâlâ'yı zikrederiz ki, bu Abdü'l-hâlik-ı Gücdevânî Hazretleri'nin Nakşibend Muhammed Bahâeddin Hazretleri'ne öğrettiği bir zikirdir.

Bir insan havuza girer, batar suyun içerisine; gerek havuzda gerek denizde... Orada da boş durmaz insan, orada da suyun içinde Allah demek mecburiyetinde... O zaman nasıl diyecek? Ağzını açamaz, ses çıkarmadan içinden Allah diyecek.

Suyun içindeyken nasıl Allah diyorsa, dışarıya çıktığı zaman da yine böyle içinden Allah der durur. Arabaya biner, tayyareye biner, vapura biner, etrafı insanlarla dolu... Seslice “Allah... Allah... Allah!” diye herkes ona bakar, “Bu nereden geldi? diyerekten. Kimisi şöyle der, kimisi böyle der, yapamaz. Ama içinden

“Allah... Allah... Allah!” derse, Allah’la meşgul olursa, kimse de farkına varmaz. Onun halini ancak Allah bilir.

Onun için bu dört şey kime verilmişse, büyük nimete mazhar olmuştur.

Üçüncüsü de sabırlı adam. Hastalık geliyor, herkese gelen çeşitli iptilalar vardır. Yangınlar oluyor, sular da boğulmalar oluyor. Şile’ye talebeler gelmiş kamp yapmaya, altı tanesi boğulmuş orada çocuklarının... Çocuk bilmez tabii neresi derin, neresi müsait... Girmiş, çıkamamışlar. Hatta içlerinde bir de yüzücü varmış, o yüzücü de gitmiş.

Dördüncüsü de sâliha bir hanım. Onun için hanım büyük devlettir. At alıcılar vardır, şehir şehir dolaşırlar. Bir at alırken cinsini sorarlar; Arap atı mı, İngiliz atı mı? Sonra nesli bozulmasın diye başka cins hayvanlardan uzak tutarlar.

İnsan eşrefü’l-mahlûkat... Öyle bir aile bulmamız lâzım ki bize muîn olsun, yardımcı olsun! Dünyamıza da, ahiretimize de... Bizimle her gün kavga etmesin, bizi perişan etmesin.

“—Ben şunu da isterim, bunu da isterim!” demesin.

Ne yapalım, gücümüz de yetmez, gelirimiz onları almaya kâfi değildir, ne yapalım? Çaresiz kalır insan. Öylesi kadın baş belâsıdır.

Allah’ın emrine mutî, takdire razı, efendisine mutî, hayırlı hanımlar nasib etsin Allah cümlemize...

Onun için hanım alırken çok dikkat edin! Soyu temiz olsun. Atçı rastgele atı almıyor da sen rastgele hanımı nasıl alacaksınız? Onun soyunu öğren, sopunu öğren; bakalım hangi cinsten, hangi millettendir?

Geçen iki hanım geldi bize... İki kıza iki arkadaş talip olmuşlar, evlenmişler. Zaman geçmiş, kızların gözü açılmış:

“—Yâhu biz bunlara vardık ama, bunlar ne namaz kılıyorlar, ne abdest alıyorlar, ne de gusül yapıyorlar? Bunlar ne cins insanlar?” diye şüphelenmeye başlamışlar. “Biz bunlara vardık ama bunlarda İslâmî bir şey yok!” demişler.

Askere gitmiş bunlar, askere giderlerken de bunları götürmüşler, köylerine, babalarının evine bırakmışlar. Kadınlar bakmışlar ki oranın adât ü an’anesi de bambaşka... Şimdi gelmişler de:

“—Biz bu ailenin arasından nasıl kurtulabiliriz Hocaefendi?” diye soruyorlar.

Sen söyle bakayım, nasıl kurtulacaklar?

Vaktiyle seçmek iki tarafa da lâzım! Kız da seçecek, erkek de seçecek. Allah’ın emrine mutî, nefesine hâkim bir adam arayacak.

I. Peygamberlerin Sünneti Olan Dört Şey

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Ebî Şeybe, Ziyâü’l-Makdîsî, Taberânî, Beyhakî ve Tirmizî, Ebû Eyyûb el-Ensârî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

أَرْبَعٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالْتَّعَطُّ وَالنِّكَاحُ وَالسَّوَاكُ

(حم.ش.ض.طب.هب.ت.حسن غريب عن أبي أيوب)

RE. 68/12 (*Erbaun min süneni'l-mürselîne: El-hayâü, ve't- teatturu, ve'n-nikâhu, ve's-sivâkü.*)

(*Erbaun min süneni'l-mürselîne*) “Dört şey evvelki peygamberlerin sünnetindedir, bize miras olarak gelmiştir:

1. (*El-hayâ'*) “Utanma duygusu.”

Ta Adem AS'dan itibaren peygamberler hayâ sahibidir. Etrafındaki insanlara bu hayâyı tâlim edegelmişlerdir. Hayâ en büyük nimettir.

Bu hayâyı izah etmek biraz zorcadır ama, Allah'ın emirlerinin dışındaki hareketlerin hepsi hayasızlıktır. Emr-i ilâhîye muhalif olan hareketlerin hepsi hayasızlıktır.

Meselâ, tesettür denilen bir şey var, kadının erkeklerden kaçması... Peygamber SAS Efendimizden zamanımıza kadar gelen bir tesettür vardır. Bunu atmamak hayasızlıktır.

¹⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:1000; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.421, no:23628; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.183, no:4085; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.103, no:220; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.170, no:1813; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.625, no:1348; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.137, no:7719; Ebû Eyyüb el-Ensârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.655, no:17236; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.221, no:3089.

Geçen gün bir kardeşimize uğrarken, deniz kıyısında o kardeşimiz, biz de oradan geçmek mecburiyetinde kaldık arabamızla... Millet anadan doğma çırılçıplak soyunmuş, denizin içerisinde, denizin kenarında dolaşıyor.

“—Bu yaptığın ne, sen gâvur musun?” desek
Ooo, kıyameti koparır.

“—Bu yaptığın hareket nedir?” desen,

“—Zamanın icabıdır.” der,

Allah affetsin kusurlarımızı... Haya büyük nimet! Onun için, hayâya dikkat etmemiz lâzım!

2. (*Ve't-teatturu*) Kokulanmak. Güzel koku taşımak, icab ettikçe sürünmek. Etrafındaki tanıdık insanlara da ikram etmek. Bu da peygamberlerin sünnetlerinden gelen bir şey.

3. (*Ve'n-nikâhu*) Evlenmek.

4. (*Ve's-sivâku*) Misvak kullanmak.

Onun için Arapların adettir, ikide bir dişlerini misvaklarlar, hemen şuradaki ceplerine sokarlar. Kalkar namaza, misvaklanır. Yatarken misvaklanır, kalkarken misvaklanır, konuşurken misvaklanır. Dâimâ misvak elinden düşmez.

m. İnsanın Saadetinden Olan Dört Şey

İbn-i Asâkir ve Râfiî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

¹⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.93, no:30756; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.107, no:310; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.220, no:3088.

أَرْبَعُ خِصَالٍ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ تَكُونَ

زَوْجَتُهُ صَالِحَةً وَأَوْلَادُهُ أَبْرَارًا

وَحُلَطَاؤُهُ صَالِحِينَ وَمَعِيشَتُهُ فِي بَلَدِهِ

(كر. والرافعى غريب عن على؛ وابن أبي الدنيا فى كتاب الإخوان، ك. فى تاريخه،

عن عبد اللّ بن ابى الحسن عن أبيه عن جده)

RE. 68/13 (*Erbau hisàlin min seàdeti'l-mer'i: En tekûne zevcetühû sàlihaten, ve evlâdühû ebrâren, ve huletàuhû sàlihîne, ve maîşetühû fî beledihî.*)

(*Erbau hisàlin min seàdeti'l-mer'i*) Dört şey vardır ki kişinin saadetindedir:

1. (*En tekûne zevcetühû sàlihaten*) “Hanımının sàliha olması.”

Namazını kılıyor, başını örtüyor. Allah'ın emrine mutî... Böyle bir hanımının olması bir nimet.

2. (*Ve veledühû ebrâren*) “Evlâdının sàlihlerden olması.”

Evlâdı var, anasına babasına mutî... Onlara hürmette, saygıda kusur etmiyor,

3. (*Ve huletàuhû sàlihîne*) “Görüştüğü kimselerin sàlihlerden olması. Hep iyi insanlarla, alimlerle, abidlerle, sàlihlerle düşüp kalkıyor, dostları onlar.

4. (Ve maîšetühû fî beledihî) “Rızkî da memleketinde, ayağında...” Bir de var ki, memleket memleket dolaşıyor, kazancını öyle temin ediyor. Bu saadetten değil. Gelirken kazalar oluyor, giderken kazalar oluyor. Yazı var, kışı ar, sıcağı var, soğuğu var... Birçok müşkilatları var.

E işin memleketinde olursa, sabahleyin gidersin dükkânına, akşam gelersin evcağzına... Ama işin dışarıda olursa, haftalarca gelemezsin evine, evde çoluk çocuk perişan olurlar.

Bu kadar yetsin inşallah... Şimdi beraber bir salât ü selâm okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi’l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahibihîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

El-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

25. 07.1976 - İskenderpaşa Camii

(27 Receb 1396)

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü